СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 212. — Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 12. вересня, 1923. — VOL. XXXI. — No. 212. — Jersey City, N. J., Wednesday, September 12, 1923. — THREE CENTS

ҐУБЕРНАТОР ПИНШО ЗБИРАЄТЬСЯ ОХОРОНЯТИ СПОЖИВАЧА ВУГЛЯ

ГАРИСБУРҐ, Па., 10. вересня. — Пиншо, ґубернатор стейту Пенсилвенії, котрому вдалося довести до згоди межи властителями копалень твердого вугля та майнерами страйкуючими, видав тепер публичний лист до ґубернаторів стейтів, в яких уживається твердого вугля, закликаючи їх помогти йому в акції для охорони широкої публики, споживаючої вуголь.

Ґубернатор Пиншо пропонує, щоби в усіх місцевостях, а передовсім у великих промислових осередках, які зуживають богато вугля, заряджено слідства для розглявення відношення межи коштами вугля та ціною продажі, щоби опісля всі зібрані факти предложити на спільній конференції ґубернаторів, яка буде мати завданнє винайти якийсь практичний спосіб для запобіження підвисшенню цін вугля.

Пиншо сейчас зарядив подібні розсліди в стейті Пенсилвенії.

МАЙНЕРИ СХИЛЯЮТЬСЯ ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЗГОДИ

ВИЛКС-БАРЕ, Па., 10. вересня. — О стілько можна вносити з невираженого ще голосованнєм настрою серед майнерів твердого вугля, конвенція їх, скликана на 17. вересня до Скрентону для затвердження вуглевої угоди, відай угоду затвердить.

Майнери настроєні за потвердженнєм угоди, бо серед членів юнії панує переконаннє, що зроблена тимчасова угода є поважною побідою майнерської орґанізації. З тої причини надіються, що конвенція буде тревати всего один день та що робітники вернуть до роботи вже в вівторок, дня 18. вересня.

ЗАКИДАЮТЬ ЮНІЇ, ЩО ВОНА СТАРАЄТЬСЯ ОБНИЖАТИ ВИДАТНІСТЬ РОБОТИ

ВАШІНҐТОН, 10. вересня. — Товариство властителів копалень мягкого вугля предложило федеральній вугольній комісії зажаленнє проти майнерської юнії, що буцімто вона змірює своєю політикою до зменчення видатности праці робітників. Каже згадане товариство, що від того часу, як в копалнях мягкого вугля в повіті Канаґва в Вест Верджінії заведено на місце юнійних робітників неюнійних, видатність праці робітників зросла о 39 процент, себто робітники добувають вугля розмірно до своєї заплати о більше як одну трету.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ ЗА ҐАРДИНҐОВИМ ПЛЯНОМ ЩОДО СВІТОВОГО СУДУ

ВАШІНҐТОН, 10. вересня. — Один проповідник з Илинойс, вертаючи з авдиєнції у президента Кулиджа, заявив, що президент думає вести далі політику Ґардинґа щодо приступлення Злучених Держав до межидержавного суду при Лізі Народів. Рівночасно з тим сенатор Спенсер, ворог всяких зносин з Ліґою, заявився публично за іменованнєм Кулиджа кандидатом републиканської партії на президентуру при слідуючих виборах.

КУ-КЛАКС-КЛЕН В ПОЛІТИЦІ

ПОРТЛЕНД, Мейн, 10. вересня. — При послідних міських виборах сторона за котрою заявився Ку-Клакс-Клен, віднесла світлу побіду. Кленсмени подають се за доказ своєї сили.

КЛЕН НЕ БУДЕ ВВАЖАТИСЯ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 10. вересня. — Нині проминув речинець, установлений стейтовим судом для Ку-Клакс-Клена для предложення доказів, що він є запомоговою орґанізацією і яко така не повинен предкладати стейтовій владі спису своїх членів. З огляду на те, що Клен не зголосився до суду з доказами, він буде вважатися не-запомоговою орґанізацією та буде обовязаний спис членів подати.

ПРОВІДНИК КЛЕНА АРЕШТОВАНИЙ

МЕКОН, Джорджія, 10. вересня. — Тут арештовано Д. П. Дерка, орґанізатора місцевого товариства Клена, проти котрого двох людий заприсягло, що він був провідником банди, яка на них напала та побила.

ДОРОЖНЕЧА В АМЕРИЦІ

ВАШІНҐТОН, 10. вересня. — Лишень 29 міст в Злучених Державах донесло департаментови праці, що за послідний рік ціни на поживу в них зменчилися. Всі другі міста донесли, що ціни або зросли або лишилися менче-більше такі самі.

БЛИЗЬКО ПЯТЬ МІЛІОНІВ НА ДОПОМОГУ ЯПАНЦЯМ

ВАШІНҐТОН, 10. вересня. — Як подає Американський Червоний Хрест, на допомогу жертвам землетрусу в Япані зложено досі майже цілих 5 міліонів, які Червоний Хрест хотів зібрати.

ШУКАЮТЬ ЗА ПРИЧИНАМИ РОЗБИТТЯ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія, 10. вересня. — Як показується з тимчасового слідства, переведеного в справі розбиття на Тихім Океані 7 американських воєнних кораблів, причиною катастрофи була густа мрака, сильні водні струї та покручені телеграфічні депеші.

Наслідком того, що сі причини склалися рівночасно, кораблі попали на зовсім другу дорогу та розбилися на підводних скалах.

РОЗСЛІДИ НАД ЗАТЬМІННЯМ СОНЦЯ

ЕНСЕНАДА, Каліфорнія, 10. вересня. — Наслідком того, що ціле небо вкрите густими хмарами, американські астрономи не могли робити якслід своїх спостережень над повним затьміннєм сонця. Зате ті з них, що заздалегідь постаралися за літаки, перевели свої праці вдоволяючо.

ЗАДЕРЖАЛИ КОРАБЕЛЬ

НЮ ЙОРК, 10. вересня. — Іміґраційні урядники не дозволили відплисти грецькому кораблеви Байронови, поки його властителі не заплатять кари 200,000 долярів, яку наложив на них іміґраційний уряд за те, що корабель привіз за богато іміґрантів.

БРИТВИ В ХЛІБІ.

Справа пекаря бруклинського Петра Кірера, обжалованого за те, що в його хлібі найдено дві бритви, знова була розбирана судом. Суддя прийшов до переконання, що закиненнє бритов в хліб не можна рахувати за занечищеннє хліба після постанов закона про гиґієнічне (здорове) печеннє.

Відправляючи позовничку, яка сі бритви найшла, суддя казав, що як вона хоче дістати відшкодованнє в грошах, мусить удатися на цивільну дорогу.

ТЕЖ ПРИЧИНИ СМЕРТИ.

Др. Джеймс Ернест Лонд, хиропрактор з Гошен, Ню Йорк, вибрався оногді зі своїми синами на прогульку автом. Недалеко від дому попав він на масу автів, ідучих дорогою, і все його так зденервовало, що він дістав удару серця та помер.

СТРАШНІ ЦИФРИ.

Бездонний упадок польської валюти може найти своє поясненнє в таких цифрах:

Дня 31. липня ц. р. обіг польських банкнотів доходив до суми 478,709,058,,405,050 мп., отже від 20. липня ц. р. число се зросло о 5,951,603,201,653 мп. що творить денно 54 міліярди.

ЗВІДОМЛЯЮЧЕ ПОСОЛЬСЬКЕ ВІЧЕ.

Дня 22 липня с. р. відбулось у Глинянах в Галичині посольське звідомленнє Хоми Приступи, посла з Волині. Віче відбулось під голим небом. Крім мешканців Глинян прибуло богато селян та інтелігенції з околиці. Около 10 тисяч слухачів вислухало цікавої промови, посла. Віче тривало три години. На вступі привитали посла хлібом і сіллю, а присутні відспівали „Многая літа". Відтак посол Приступа здав звіт з діяльности українського парляментарного клюбу, представив стан, в якім находиться наш нарід під польською владою і дав вказівки як боротись за кращу долю. У слухачів слідно було велике заінтересованнє.

ВІДПОВІДЬ ПРЕЗИДЕНТА КУЛИДЖА НА ТЕЛЕҐРАМУ.

У відповідь на телеґраму Обєднання Українських Орґанізацій в Америці до нового президента Калвина Кулиджа одержало Обєднаннє слідуючу відповідь, власноручно підписану президентом:

Rev. Leo Lewicky, President,
The United Ukrainian Organizations of the United States,
Philadelphia, Pennsylvania.

My dear Mr. Lewicky:

I deeply appreciate resolutions of sympathy which have come to me from organizations of my fellow-citizens all over to country, and I want to express to you my thanks for your message on behalf of the United Ukrainian Organizations of the United States. I assure you that such expressions mean much to me.

Very truly yours,
Calvin Coolidge.

НАША ШКОЛА В ЯРМІ.

До львівського „Діла" пишуть: Сього року зїхав до Яремча на ферії шкільний куратор п. Собіньскі. А щоб чимнебудь зазначити свій побут в українських горах, рішив прикласти свою руку до створення „капліци" і польської школи в Биткові, де є кільканайцять захожих Мазурів. Пан куратор взявся із запалом до роботи і навіть вистарався о гроші так, що вже з початком шкільного року має стануть в Биткові польська школа і костел. Очевидно українське населеннє Биткова буде примушене користати з тих благ польської культури, як це діється в чисто українському Яремчі, де для кількох зелізничників заведено в дотепер українській школі польську викладову мову. Пан куратор, якого так журить добро кількох його „кресових" земляків, повинен би вглянути в те, що діється зі „школою" в „Микуличині, поміщеной в одному будинку з... коршмою, від якої відділяють її тільки двері. На 3,000 населення одна кляса в шинку... А тимчасом громадян микулинецького присілка Поляниці дають будинок, город, поле, щоб їм тільки дали паралельку, але на це кураторія глуха. За те старосвто в Надвірній замикає читальню „Просвіти" в Дорі, бо в українських горах за „багато" шкіл і... просвіти.

РАТУНОК КОСТЕЛА.

Нічю з четверга на пятницю з 17 на 18 серпня невідомі злочинці розбили кивот в головному вівтарі костела св. Варвари в Кракові і вкрали відтіля чашу та богато „вот".

ВИСТАВА В Н. НОВГОРОДІ.

Як доносять з Москви, у виставі в Нижнім Новгороді брало участь 84 державних фірм, 30 кооператив, 10 акційних спілок і 300 приватних виставців. До дня 8. серпня доставлено на виставу 380.000 пудів паперу.

КУЛЬТУРНИЙ ЗАСТІЙ В НІМЕЧЧИНІ.

Всі накладові друкарні середущої Німеччини постановили видалити весь свій персонал. Причиною цеї постанови були заробітні домагання. Також берлінські накладові друкарні занехали всяку продукцію книжок, бо після останньої підвишки ціна друку укладається супроти теперішнього курсу доляра тричі висше як передвоєнні ціни в золоті.

Поруч з тим численні накладчики газет в середущій Німеччині і Саксонії постановили, з огляду на надзвичайний зріст коштів роботи, виповісти працю всім складачам і закрити підприємства.

НОВИЙ СКАНДАЛ В В ПОЛЬСЬКОМУ УРЯДІ.

На днях арештовано у Варшаві висшого урядника міністерства торговлі і промислу Рогосіньского за хабарі, які побирав за улекшування дозволів на вивіз. В звязку з тою аферою доносить одна з вшехпольських газет, що бувший польський премієр „буо особісто заантажований підприємств".

САМОВБИВСТО З ЛЮБОВИ ДО МУЖА.

В реальности при ул. Словацького ч. 14 у Львові мешкає інжинір Кароль Махальскі, директор промислових заведень „Янув". Минулого вівтірка виїхав він до Варшави, де перебуває до тепер. Його жінка Гелена Дашкевич перебувала в Янові на феріях. Оноді приїхала вона до Львова, для полагодження ріжних орудок. Попращавшись зі своїм тестем удалась Махальска на спочинок. Ранком другого дня почув батько її мужа сильний запах світляного газу. Кинувся до кухні, але двері були затарасовані чимсь важким. Прочуваючи нещастя покликав мешкаючого в тійже камяниці лікаря Хойнацкого, з яким до спілки виважив двері. Кухня була повна світляного газу а під дверима сиділа Махальсска без життя. Махальска поповнила самовбивство на тлі непорозумінь з чоловіком, який мав її занедбувати.

З БЕРЛІНА ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО ЗАЧАЛИСЬ У ПАРИЖІ ПЕРЕГОВОРИ ДЛЯ ПОКІНЧЕННЯ БОРОТЬБИ В РУРЩИНІ

ЛОНДОН, 11. вересня. — З Берліна повідомляють, що німецьке правительство видало наказ населенню в німецьких областях, занятих Французами і Бельґійцями, щоби покинуло „пасивну резистенцію" (боротьбу при помочі бездільности).

Повідомленнє каже, що німецькі промисловці вислали делеґацію до Парижа, яка має вивідатись, які уступки готова Франція поробити для Німеччини.

В Берліні вірять, що небаром прийде до безпосередніх переговорів між правительствами Франції і Німеччини.

НІМЕЦЬКО-ФРАНЦУСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ ЗАДЛЯ ВЗАЇМНОГО ПОРОЗУМІННЯ

БЕРЛІН, 11. вересня. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що небаром зачнуться безпосередні переговори між Францією і Німеччиною у справі помирення в Рурщині і доведення до економічного порозуміння.

Німецькі урядовці кажуть, що вірять, що обі сторони готові до переговорів, бо помиреннє лежить як в інтересі Німеччини так і Франції, а також може єдино довести до управильнення економічного і фінансового хаосу в Середній Европі.

Німецькі урядовці, професор Ґаґенін, голова ґарантійної комісії, і Кунце, ґенеральний секретар сеї комісії, виїхали до Парижа для переговорів про віднову достави продуктів Франції, яко частини „воєнних відшкодовань".

Німецький промисловий магнат Гуґо Стіннес виїхав до Кобленц для переговорів з французькими промисловцями.

Кромі того тепер відбувається в Лієж, в Бельгії, фінансова нарада представників Німеччини з представниками Анґлії, Франції і Бельгії, а у Візбаден мають небаром зачатись переговори між німецькими і французькими промисловцями.

Подробиць покищо про сі конференції не подається до прилюдного відома.

НІМЕЧЧИНА ГОТОВА НА ЖЕРТВИ ЗАДЛЯ ПОРОЗУМІННЯ З ФРАНЦІЄЮ

БЕРЛІН, 11. вересня. — Німецький міністер внутрішніх справ Вілгелм Золман заявив, що Німеччина мусить скоро довести до порозуміння з Францією, бо інакше уся Середня Европа буде у великій небезпеці економічної руїни.

Він зазначив, що Німеччина готова на всяку умову з Францією і з аліянтами, яка дала-б Німеччині забезпеку, що її території Рурщина і Ренщина небеаром вернуться знову під німецьку владу.

„Ми, казав він, готові і на більші економічні жертви, але під умовою, що цілість німецької держави не буде нарушена.

ІРЛЯНДІЯ ЧЛЕНОМ ЛІҐИ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 10. вересня. — Збір Ліґи Народів приняв нині однодушно Ірляндію в члени Ліґи Народів. Премієр Ірляндії Косґрейв виголосив промову, яку зачав ірляндською мовою.

Кромі того нині Збір і Рада Ліґи Народів вибрали Бразилійця д-ра Епітасія Пессоа яко члена світового суду в Гаґі.

НАСТРІЙ ПРОТИ ПРЕМІЄРА МУССОЛІНІ В ЛІЗІ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 11. вересня. — Члени Ради і Збору Ліґи Народів занепокоєні виступом італійського премієра Беніта Муссоліні проти Ліґи.

Деякі члени Збору і Ради хотіли видвигнути сю справу прилюдно, але покищо ще здержались, бо нема серед них у сій справі однодушности.

МУССОЛІНІ НАРІКАЄ НА АЛІЯНТІВ

РИМ, 11. вересня. — Італійський премієр заявив в розмові, що він озлоблений становищем аліянтів у справі італійсько-грецького спору. Найбільше докоряє він Анґлії і дорікає, що значна частина британської публики виступає проти італійських домагань, які Італія поставила Греції у свому ультиматі.

ПАПА РИМСЬКИЙ ХОЧЕ ДЯКУВАТИ АМЕРИКАНЦЯМ

РИМ, 11. вересня. — З кругів Ватикану повідомляють, що папа римський хоче подякувати Американцям за поміч голодним в Росії і сиротам в Туреччині, а також заапелювати до них, щоби ще дали поміч і жертвам японського землетрусу.

ЖЕРТВИ ЗЕМЛЕТРУСУ В ЯПОНІЇ

ТОКІО, столиця Японії, 11. вересня. — Японське міністерство закордонних справ повідомляє, що до пятниці минулого тижня начислено 47,000 трупів в Токіо, а 23,000 трупів в Йокогамі. Поліція начисляє, що в Токіо є тепер 1,356.000 бездомних.

КАЖУТЬ, ЩО МОСКОВСЬКІ ҐЕНЕРАЛИ ЗГИНУЛИ В ЯПОНІЇ

ТОКІО, 11. вересня. — З Йокогами повідомляють, що вчасі землетрясення згинули там бувші московські ґенерали і провідники контр-революції Семенов і Меркулов.

НЕМАЄ НЕБЕЗПЕКИ ХОЛЕРИ В ЯПОНІЇ

ТОКІО, 11. вересня. — В тутешніх урядових кругах заперечують вістки, начеб у сторонах, навіщених землетрусом, грозила небезпека холери.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тил. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ПІДЕ ЇХ СЛІДАМИ?

Поклик до українського жіноцтва в Байон, Ню Джерзі, виданий організаторками Сестриицтва св. Анни, відділу Українського Народного Союза в Байон, повинен звернути увагу всего жіноцтва в Злучених Державах.

Великопамятні слова сього поклику повинні найти відгук не лишень в кождім жіночім серци в Байоні, але й в кождім жіночім серци на всій українській іміґрації в Злучених Державах. Почування, які заворушилися в душах байонських жінок, певно ворушаться в серцях жінок по других українських кольоніях. Можна бути певним, що всі українські женщини в Злучених Державах горіють такою самою любовю до рідного, бажають йому такого добра, хочуть лучитися, організуватися, боротися попри своїх батьків, мужів та братів.

Сьому баженню треба дати вислів. Висловом є зорганізоване сестрицтва. Зорганізувати його не тяжко. Трудностий боятися нема чого. Треба лишень вірити в себе та мати охоту до роботи. Якби які інформації були потрібні, канцелярія Українського Народного Союза стоїть готова на допомогу. Вистарчить лиш до неї віднестися.

Ось чому ми кличемо: Хто піде слідами байонських громадянок?

ВУГОЛЬНА СИТУАЦІЯ.

Страйк вуглевих робітників уже на покінченню. В Гарисбурґу вже погодилися обі сторони зі собою, бо обі приняли предложені пенсилвенїйським ґубернатором умови. За кілька днів збереться конвенція трох округів майнерської юнії, в котрих добувається тверде вугля, щоби рішити, чи приняти угоду, на котру представники майнерської юнії дали тимчасову згоду.

Як рішить ся конвенція, не можна тепер сказати. Догадуватися можна, однак, що вона зґодиться на предложену її угоду. Правда, робітники не здобули всего, що хотіли здобути, бо не дістали ні такої підвишки для денних робітників, як хотіли, ні не добули системи відчеховання, яке значно ощаджує тай упевнює юнійну орґанізацію.

Все таки вони добилися богато. Добилися признання юнії, 8-годинного дня, 10-процентової підвишки, 2-літнього контракту і т. д.

Що важнійше добилися сього своїми власними силами, силою власної організації. Силами власної організації добилися признання сеї організації.

Отсе будуть ті чинники, які будуть промовляти за тим, щоби приняти предложену умову та вертати до праці, якої всі бажають.

„СЕЛЯНСЬКА ВЛАДА" НА УКРАЇНІ.

В згаданій в попереднім числі комуністичній книжці „Партийная перепись 1922 года" згадується ще один дуже характерний факт про склад большевицької правлячої партії на Україні.

В попереднім числі ми бачили само чисельне відношенне між комуністичною партією та загалом населення та загалом робітництва на Україні. Тепер не від речі буде пригадати, з яких верстов рекрутується большевицька партія на Україні.

Після даних, зібраних в „Партийной Переписи", большевицька партія на Україні складається з: 27,437 робітників, 15,404 урядовців, 9,307 селян та 1,204 душ з усяких других верстов.

Перевівши сі числа на проценти, покажеться, що люди з робітничої верстви становили 51 процент, себто малощо більше як половину; урядовці 28 процент, себто троха більше як четвертину; а селяни 17 і пів процента, себто мало не одну шесту частину.

З сього показується, що комуністична партія України не „селянсько-пролетарська", як плещуть наняті большевиками аґенти, а урядово-робітнича. Факт, що селяни, які становлять девять десятих населення всеї України, становлять в большевицькій партії всего одну шесту частину членів.

Коли взяти пі увагу склад відповідальних діячів партії, то покажеться, що серед них було 54 проценти урядовців, 39 процент робітників та всего 5 процент селян. Се показує, що правлячі круги большевицької партії на Україні своїм складом чисто бюрократична машина, яка не вийшла з народа, а тим самим народних інтересів та потреб не знає й не розуміє.

КРИВЕ ЗЕРКАЛО.

Почесні чужинці та Росія.—„Ми їх їли"—Полковник Гаскель. —То Росія, а то Україна.—Радник Гаушильд.—Хроніка повстанчого руху. — „Незбитий факт" у світлі дійсности.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Далекі породожі розширюють світогляд. Та часами вони ведуть і до відємного наслідку: міцнюють нахил до брехливости.

Це не випадок, що клясичні брехуни — німецький барон Мінхгавзен і французький Тартарен із Тарскону — були великими мандрівниками. І не випадок також, що в наших народних оповіданнях та припові́дках найбільшими брехунами рисуються ті, що повернули з далеких країв. Так, оповідається про одного жовніра, що повернув до рідного села й почав хвалитися, що всюди був і все бачив. „А ти Балкани бачив?" — питає його один письменний селянин. „Що там бачив, — одказує той, — ми їх їли!"...

Таких мандрівників, що далекі подорожі вплинули на них відємно, дуже нагадують ті почесні чужинці, що в такій великій кількости навідуються останніми часами до совітської Росії. Читаючи їх оповідання й заяви про стан річею у тій далекій і мало дослідженій країні, мусимо мимоволі пригадувати собі того безсмертного жовніра з його клясичним „ми їх їли".

Останнім почесним чужинцем, що потішив нас „автентичними" відомостями про совітську Росію, є американський полковник Гаскель, головний представник „АРА" (Амерікин Ріліф Есосіейшин) в Европі. Відїзджаючи з Москви, полк. Гаскель виступив перед представниками преси з такою заявою:

— Росії цього року не загрожує небезпека голоду, й вона зможе в цім році вивезди мільйони тон збіжа. **Становище совітського уряду є цілком тривке, нема ніяких ознак контр-революції чи незадоволення.** Можна так чи инакше ставитись до засад совітського уряду, але що він управляє Росією та **користується популярністю** — це незбитий факт. Транспорт поліпшено, й взагалі умови життя значно покращали проти минулого".

Можна було б поминути цю заяву полк. Гаскеля без уваги, бо не він перший, і не він і останній, на кого далека подорож вплинула уемно. Але полк. Гаскель — Американець, представник великої допомогової організації, яка справді зробила багато доброго. Він приїде до Америки й може там повторити свою фантастичну заяву. Можуть знайтись люде, що йому й поймуть віри. Навіть серед наших земляків. Тому необхідно показати, як у дійсности виглядають „Балкани" й що „їсти" їх не можна.

Про перспективи голоду й вивозу збіжа наразі ще рано говорити. Курчат по осени рахують. Але про „цілком тривке" становище совітського уряду, про відсутність „всяких ознак контр-революції й незадоволення" й нарешті про „популярність", якою користується совітська влада, — про це все необхідно сказати два слова.

Полк. Гаскель говорить про совітську Росію, як про щось ціле й одностайне. Звісна річ, що це не так. У дійсности іструють совітська Московщина, совітська Україна, совітська Білорусь, совітський Кавказ. Юридично ці придатки до червоного московського центру в останнім часі перестали існувати (візма комедія з СССР), але **фізично** вони існують і далі. Не тільки існують, але й живуть своїм осібним життям, і в тім полягає корінна помилка полк. Гаскеля та йому подібних, що вони **узагальнюють** свої враження, дотичні **тільки** до совітської Московщини, на цілу територію совітської держави.

Инші дослідувачі, краще підготовлені й більш сумлінні, того не роблять. І приходять до цілком инших висновків. Пішлемось хоча б на радника німецького міністерства закордонних справ Гаушильда, що недавно повернув з трьохмісячної подорожі по Росії та Україні. Офіціяльна німецька політика є нині найкраще прихильною до большевиків (розуміється, чужих, а не своїх). Тому й радник Гаушильд у своїх публичних виступах і докладах підносив самі лише позитивні риси совітського будівництва. Однак він обмовився одною дуже характеристичною фразою:

— Тільки Південь одкрив мені очі...

Для Гаушиледа, нема нині України (коли треба було, то була!). Для нього істнує тільки Південь. Та річ не в термінольогії, а в суті. А суть полягає в тім, що німецький бюрократ побачив те, чого не побачив американський полковник. А саме: що совітської Росії, як чогось цілого та одностайного, не істнує, а істнують, як вже сказано, совітська Московщина, совітська Україна і т. д. Між цими ріжнохарактерними складовими частинами червоної імперії розлягає пащу глибока преглобока прирва, й хто цеї прирви не бачить, той не може й справедливо оцінювати стану річей у тій імперії.

Поскільки отже заяви полк. Гаскеля освітлюють стан річей **у совітській Московщині**, постільки вони й можуть відповідати дійсности. Або й ні — цілком у залежности від того, як дивитись на справу. Але віршним зеркалом **немосковської** совітської дійсности вони ні в якім разі служити не можуть. Та немосковська дійсність одбивається в них, як одбивається людська постать у кривих зеркалах, виставлених на потіху по ріжних Люна-парках та забавових льокалях.

Зокрема українська-совітська дійсність виглядає зовсім не так потішаюче для червоної влади, як їй хоче нам показати американський полковник. Щоб показати, як „тривко" в дійсности стоїть совітська влада на Україні, як у нас „не помітно ніяких ознак контр-революції чи невдоволення" і як совітська влада у нас „популярна", — ми тут наведемо лише деякі факти з хроніки повстанчого руху, і то лише за останні два місяці, липень і серпень, і то лише на основі офіціяльних совітських джерел.

Отже на Полтавщині розкрито в місці липні **„Російсько-український національний союз повстання проти 3. Інтернаціоналу".** І звязку з цим переведено силу арештовань на Полтавщині, Київщині, Катеринославщині й Курщині. Скинуто з посад трьох начальників дивізії та кількох полкових командантів. Вироком революційного трибуналу трьох заміщаних у змові засуджено до розстрілу.

Незабаром виринула **справа Скрипченка,** який називав себе „Богданом Другим, визволителем України." Його відділ оперував у Черингівськім та Прилуцькім районах, причім розстріляв коло 50 комуністів і богатьох „комнізамів". Совітські офіціози кажуть, що відділ добровільно здався, збивши перед тим свого отамана. Останнє здається нам, однак, не дуже правдоподібним.

Рівночасно черигівський суд розглянув **справу Носівського повстанчого комітету,** який організував кілька залізничних катастроф і нападів на аґентів совітської влади. Головних обжалованих (невідомо, кількох) засуджено до розстрілу.

Та це ще не все. І найближчім часі в Полтаві має розглядатися **справа повстанчого отамана Кися (?) й 52 його товаришів,** які „систематично комуністів і совітських робітників". А остання депеша з Харкова повідомляє, що в Житомирськім повіті дня 18. серпня кінні совітські частини захопили **штаб місцевих повстанчих загонів; на села,** що домагали повстанням, наложено контрибуцію; арештовано багато селян...

Однак, і це ще не все. Маємо відомости про **дві залізничі катастрофи,** причинені повстанцями, причім у першім випадку (на колії Вмодан-Роман) повстанці спинили потяг і розстріляли пасажирів-комуністів, а в другім (70 верст од Харкова) повстанці під самим носом у совітського уряду розібрали шини на протязі 60 сажнів і пустили потяг під кручу.

Очевидно, що до цеї серії треба ще причислити вирок одеського суду в **справі повстанчого відділу бувшого офіцера Козачинського,** причім 9 душ засуджено до розстрілу. А на закінчення треба згадати про **загальний повстанчий рух,** що в останнім часі охопив цілу Україну, Кубанщину й Донщину. Цей рух є відповідю населення на заходи совітської влади коло вивозу збіжа закордон. Повстанці відділи нападають на зсипні й заготовчі пункти, частину збіжа розбирають, а решту палять...

Це все діялось не позаторік і не торік, а діється нині, на наших очах, у добу „цілком тривкого становища совітського уряду", повної відсутности „одна контр-революції чи невдоволення"... Що правда, діється не на Московщині, а на Україні, але нам на тім і залежить, щоб показати Гаскелям і тим, хто до їх фантазій прихилається, що московським аршином не можна міряти цілу совітську державу, що Москва Україні не указ і що на Московщині може панувати мертва тиша в той самий час, коли на Україні все здригається від вибухів народнього гніву.

„Незбитий факт" полковника Гаскеля, таким чином, обертається у свою протилежність, а сам добрий полковник попадає в комічну ситуацію того жовніра, що „їв Балкани". Та доля неминуче мусить спіткати всіх, що „студіюють" совітську державу з кабінетів московських червонних можновладців та крізь шиби новотворених люксусових московських ресторанів.

Берлін, 24. серпня.

Радянин.

Василь Атаманюк.

Ми ждали волі, ніби свята
І стільки сліз ми пролили,
І стільки жертв ми оддали —
Дітей і матір, батька, брата,
І що-ж, чого добились ми?!

Розпорошились наші сили,
На чужині блукаєм ми,
А на Вкраїні лиш могили
Ростуть нові, нові тюрми,
І сльози й кров плинуть, як плили...

Нам вітчина стає тюрмою
І раю чистим наших мрій...
І як у давнині старій —
Побідн вірою мішою,
Любове, нас зогрій!

Весна минула, літо тахне
І дує осінь зза Дніпра,
А серце, серце все щось прагне,
Живе надія в нім стара.

Живе надія, що майбутня
Напевно принесе весна
Нам Вкраїну вільну, могутню,
А поки... йде зима...

НА ПОМІЧ ІНВАЛІДАМ.

„Отсим стверджуємо відбір $15.00, пересланих нам через Товариство „Дністер" у Львові з розпродажі Жалібної Книги. Щиро дякуємо д-ру Галанови, що занявся розпродажію нашого видавництва. Ми радісно витаємо ту гадку, що всяка праця повинна бути сцентралізована у Вашому Товаристві і відтепер будемо все просто до Вас звертатись, сподіючись, що ніколи нам не відмовите.

Ми мусимо старатись роздобути більші фонди, щоб осягнути нашу ціль. Тому просимо замісць збирання удідів старатись розпродати послані Вам книжки за ціну, яку будете уважати відповідною, а зібрані гроші пересилати на нашу адресу. Ми українські інваліди не просимо о милостиню, бо це понижує нашу гідність. Ми позволимо собі переслати Вам ще двісті примірників „Жалібної Книги" з прошенням, щоб Ви збирали датки на „Резервовий Фонд" Союза Українських Інвалідів, а кождому жертвадавцеви просимо дати в заміну один примірник Жалібної Книги.

Ваше стремління до заведення одностайної системи в збірках вважаємо незвичайно корисним як для старого краю так і для української іміґрації в Америці.

Ціллю нашої кооперативи є дати варстат праці працеспосібним інвалідам і сотворити СТАЛЕ ЖЕРЕЛО ДОХОДІВ, та в той спосіб УВІЛЬНИТИ українську суспільність від всякого рода жертв, котрі скорше чи пізнійше мусять устати.

В стремлінню до цеї цілі просимо о співпрацю.

Очікуємо, що Хвальне Товариство не відмовить нашій просьбі, та бажаючи повного успіху, остаємо з глубоким важанням.

Господарсько-споживчо-торговельний Союз Українських Інвалідів у Львові.

* * *

Українські Громадяни і Громадянки:—

Сотки наших інвалідів жертвували своє життє народови, а тепер живуть в голоді і холоді.

Чи ми яко члени сього народу смієми на се дозволити?

Громадяни і Громадянки:—

Вони не просять милостині, але помочі для свого підприємства, яке має дати допомогу всім інвалідам! Вони хочуть жити з праці своїх немічних рук! Ся жертва, яку Ви зложите, буде вічним памятником в серцях наших героїв. Невідмовмо їх просьбі!

Всюди, де лише живуть Українці, зарядіть одноразові збірки на „Фонд Інвалідам"! Всі жертводавці одержать в памятку „Жалібну Книгу У. Г. Армії", яка повинна находитися в кождій українській сімї! Там є імена тих, що зложили свої голови в жертву нашій Батьківщині.

Жертви шліть негайно! Коли призбирається більша сума, мусимо поставити дім нашим інвалідам, щоби вони знали, що український нарід шанує своїх борців. Тому до праці!

Всі жертви шліть негайно до Обєднання і виразно зазначіть: На Фонд Інвалідів!

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.
OBYEDNANNYE, Room 608, 136 So. 4th St., PHILADELPHIA, PA.

НОВА УКРАЇНСЬКА ТВЕРДИНЯ У ЛЬВОВІ

За ініціятивою Т-ва „Української Молодіжи" в Ню Йорку, українська суспільність в Америці довершила початок великого діла. Український народ в Америці, а передовсім в першу чергу свідоміщий народні робітники, розуміючі великі значіння українських вищих шкіл, уможливили своїми обильними жертвами до закупна площі під будову **„Українського Студентського Дому"** у Львові. Праця пішла з правдивою американською швидкостю. Що йно перед кількома місяцями, як в товаристві Української Молодіжи в Н. Й. повстала думка придбання притулку — дому українській студіюючій молоді в Галичині. Енергічна управа цього товариства взялася до переведення цього діла, розвела живу агітацію, розіслала просьби й відозви, та в протязі кількох місяців збирали поверх тисячу долярів, котрі сейчас вислали до краю а край безпроволочно приступив до переведення початого діла.

І так дня 4-го червня у Львові намічено склад Комітету Будови Українського Студентського Дому. До тимчасового Комітету покликано слідуючих: 1) Др. Василь Щурат, і кожночасний ректор університету; 2) Кожночасний голова Української Ст. Ради; 3) кожночасний економічний референт У. Ст. Ради; 4) Президент Децикевич, голова кураторії Укр. Вищих Шкіл; 5) Митрополит гр. Шептицький; 6) В. Гладишевський, голова Педагогічного Т-ва; 7) інжінер Тимошенко; 8) проф. Ковшевич; 9) проф. унів. Полянський.

Дня 28-го червня с. р. Т-во Укр. Молодіжи в Ню Йорку заслало на руки Економічного референта Укр. Студ. Ради у Львові першу рату в квоті пять сот долярів, зобовязуючись при тім рівночасно надсилати ратами відповідні суми аж до повного покриття усіх коштів.

На основі цего Українська Краєва Студентська Рада у Львові (Комітет) закупили дня 1-го серпня площу при вулиці Потоцького, від Т-ва „Праця" у Львові за ціну два тисячі долярів платну в трох ратах. До будови самого будинку пороблено уже всі приготовлення. В перших весняних днях слідуючого року приступають вже до будови. До всяких праць при будові дому піднялися безкорисно усі студенти, інжинери і другі громадяни.

Тепер найважнійшою справою єсть закупно будівляного матеріялу. Длятого, Т-во Української Молодіжи" в Ню Йорку відноситься до усьої української суспільности в Америці о негайні жертви на сю ціль. Нехай не бракне ні одної української душі, щоб не жертвувала хоть одного доляра на цеголку укр. Студентського Дому у Львові.

Хай стане у Львові нова величава українська інституція, яко живий вічний дар від американських Українців своїм родимцям в, до часу, понеболеним краю. Хай кожний докине свою жертву на купно будівляного матеріялу, та покладе свою цеголку у підвалини студентського дому у Львові.

Допоможіть нашій молоді в її змаганях до просвіти й культури. Світлом просвіти й культури розвієм сю тьму навислу над нашою батьківщиною.

Всі жертви просимо слати на адресу:

UKRAINIAN YOUNG MEN & WOMEN'S ASS'N,
30. E. 7th St., New York, N. Y.

Ділами а не словами.

СПРАВЛЕННЄ ПОХИБКИ

Комітет Допомоги Рогатинському Повітови просить справити отсі похибки, які зайшли в „Свободі" (ч. 2063):

Пропущено члена Комітету в Рогатині, а саме: М. Угрина Безгрішного, секр.; місто М. Дорожей має бути М. Дорофей (с. Дм.) з Лутапинець (жертва на Р. Ш. $1.00); Мойсей А. Леві з доларів; про К. Луцишин і К. Кучмий має бути: К. Луцишин, К. Кучмій передали з забави $32.00; пропущено Володимира Гурянського з Липиці Долішної (на Н. Д. 1.00, на Р. Ш. 1.00); місто з Лучинець Іван Подпоний має бути Підхомний (жертва на Р. Ш. $1.00).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У СТАРОМУ КРАЮ.

IV.

„УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР"

товариства „Бесіда" (Львів, вул. Шашкевича ч. 5.) під дирекцію Й. Стадника сповняє в теперішне лихоліття чи не найбільшу культурну місію. Грає у Львові (в салї „Музичного Тов. ім. Лисенка" ул. Шашкевича ч. 5) і на провінції. Театральна дружина мандрує по цілім краю, поширює національну свідомість серед найбільше занедбаного під національним оглядом українського міщанства, а всім українським мешканцям дає естетичну розвагу й розраду. Власного театрального будинку український театр не має. Є що правда площа під будову театру, та покищо лише площа. Які фонди були перед війною, ці наслідком переміни австрійських корон на польські марки стратили всяку вартість. Всетаки в останніх двох роках український театр під культурним оглядом значно піднісся. Дав богато нових українських і світової слави перекладних штук. Це головно заслуга директора Й. Стадника і невсипучого режісера (Наддніпрянця) Загарова.

По провінціональних містах грає Театр **І. Когутяка.**

В останім часі оснувався у Львові ще й театр **„Союз діячів українького театрального мистецтва".**

В 1923 році оснувалася **кооператива „Український Театр".** Головою вибрано: проф. **Мих. Галущинського.** Ціллю кооперативи: збудувати будинок „Українського Театру". Вписове виносить 30.000 мп., одноразовий уділ 300.000 мп., який можна сплачувати 6 місячних ратах 50 тисяч мп. (себто оден уділ на американські гроші враз із вписовим винесе всего 1.50 дол.) Дирекція кооперативи міститься: Львів, Бляхарська вул. ч. 11. (гроші висилати до „Дністра" на книжечку ч. 13.544.)

V.

МУЗИЧНІ ІНСТИТУЦІЇ.

Плекання музики і співу поширюється також і є ознакою, що культурний розвиток нашого народа поглиблюється і ширшає в усіх напрямах. Добре розвивається **Музичний Інститут ім. М. Лисенка** у Львові (Шашкевича ч. 5.) Крім цього є ще співацькі товариства **Львівський Боян" і „Бандурист".** Вони дають концерти у Львові і на провінції, вечерниці і святочні академії в память Шевченка і т. п.

При Музичному Інституті отворено (при вул. Шашкевича ч. 5) в році 1923. Драматичну школу під управою поета Мик. Вороного.

VI.

БІБЛІОТЕКИ.

Бібліотека Тов. „Просвіти" (Львів. Ринок ч. 10) повстала при Тов. „Просвіти" з дарів членів і добродіїв Тов-а та з присилок видавничих фірм. Цінних старих книжок у бібліотеці нема. Окремий відділ у бібліотеці становить значна бібліотека дарована Чехом Франтішком Ржегожем. Бібліотека числить тепер 17.033 томи. 1909. р. віддано бібліотеку до безплатного публичного ужитку. При бібліотеці є читальня, отворена тричі на тиждень.

Бібліотека Наукового То-ва ім. Шевченка (Львів, ул. Чарнецького ч. 24.). основана значновування самого Тов. Шевченка, себто після 1874 р. Вона багата в твори, що відносяться до української літератури й історії в усіх мовах. Вона тепер одинока у Львові бібліотека, в якій можна найти цінні російські публикації з XIX. ст. Має вартісний фільософічний відділ (Французські, німецькі й англійські твори) і славянознавства. Бібліотека числить понад 60 тисяч томів, богато рукописів, дипльомів, автографів, писаних церковних книг, нот, листів і т. п. В склад цієї бібліотеки війшла велика приватна бібліотека Івана Франка, разом з цінними рукописами до славянознаства. Бібліотека отворена для читачів щодня.

Бібліотека „Народнього Дому", (Львів, ул. Куркова ч. 14.) Довгі літа містилася ця бібліотека в будинку „Народнього Дому" (вул. Рутовського ч. 22) В 1914. р. перед війною перенесено її до будинку при вул. Курковій 14 (там давнійше була бурса „Нар. Дому"). Від 1903. отворено при бібліотеці публичну читальню. Бібліотека повстала з жертв усего українського громадянства від 1849. р., з дарів видавництв українських і російських. Найціннійшим у бібліотеці є відділ церковно-славянських стародруків і рукописів від XV.—XIX. ст. Москалі, покидаючи Львів 1915 року, вивезли до Росії (до Ростова над Доном) 439 українсько-славянських рукописів із збірки о. Антона Петрушевича, а також відділ українських, славянських, польських, латинських і німецьких стародруків. Бібліотека отворена щодня для публики.

Підручна бібліотека „Національного Музею (Львів, ул. Мохнацького 42), скомплетована директором Національного Музею д-ром Н. Свєнціцьким. Цінна найновищим славянознавством. Доступна для сторін за зголошенням у Кустоса Музею.

Бібліотека Українського Педагогічного Тов-а (Львів, Ринок ч. 10.) чисто педагогічного характеру. Отворена 1. IX. 1923.

Бібліотека в монастирі о. Василіян (Львів, ул. Жовківська) для сторін недоступна.

ДО ВСЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА Й ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

Управа „СПІЛКИ СТУДЕНТІВ-УКРАЇНЦІВ" у Німеччині кличе всіх, кому доля соток нашого студентства в Німеччині лежить на серці, до негайної помочи.

Господарська й фінансова криза Німеччини загрожує цілковитою катастрофою. Перед тою небезпекою стоїть і наше студентство, яке протягом від 1921 року в здобуванню засобів на прожиття й студії полишено головно на власні сили та пожертви громадян у Америці.

Дякуючи допомозі добродіїв- опікунів, за посередництвом товариства „УКРАЇСЬКОЇ МОЛОДІЖИ" в Ню-Йорку, в минулім шкільним році коло 10 студентів у Німеччині мали більш-меньш сталу допомогу.

Подовляюча більшість не мала жадної помочи, а тому, з великою шкодою для студії, витрачувала час на важку фізичну працю по фабриках, будівлях, господарствах і ин. Брак засобів примусив багатьох залишити приватні помешкання й приміститися в бараках. Зза того-ж прийшлося зменьшити харчування. Все це не пройшло безслідно. БОГАТО ЗАХОРІЛО НА ЧЕХОТКУ (сухоти) та ГРУДНІ НЕДУГИ.

З кінцем літнього семестру всі, без огляду на стан здоровля, відправилися на працю. Більша часть студентів працює на відбудові в північній Франції, по копальнях, фабриках, полевих роботах і ин. Всі сподіються якось пережити літні місяці та де-що заробити на зимовий семестер, ... АЛЕ ВИГЛЯДИ НА ЦЕ ДУЖЕ МАЛІ. .....

Перед Управою „СПІЛКИ СТУДЕНТІВ-УКРАЇНЦІВ" у Німеччині стоїть велике завдання, зтої причини, що не приходиться покладати надій на вистарчаючу грошеву допомогу, — протягом ферій віднайти засоби для зорганізовання тих необхідних закладів, без яких лишень одиниці зможуть стати до дальших студій.

В першу чергу передбачено відкрити харчівню. Це потрібно не тільки зі зглядів економічних, але не меньш для вратування хорих і забезпечення від хороб здорових. Студентство може дати все, до чого потрібна праця, — обслуга, городи та ин. Великі труднощі, покіль зовсім непоборні, — це винайм помешкання та придбання необхідної посуди. НА ЦЕ ПОТРІБНІ ЗАСОБИ.

Рівночасно робляться захоти до відкриття „КАСИ ВЗАЄМОПОМОЧИ". Каса має помагати студентам через відділ ощадний виміною зароблених грошей на сталу валюту для збереження заробітку від обезціднення та через відділ позичковий видаванням коротко-термінових позичок. Для початку потрібні засоби, які дасться придбати лишень притяганням до Каси членів-патронів з більшими вкладками.

Управа „СПІЛКИ СТУДЕНТІВ-УКРАЇНЦІВ" у Німеччині безсильна без широкої піддержки громадянства й організацій Америкі виконати ці завдання.

ТІЛЬКИ, КОЛИ ВСІ УКРАЇНЦІ Й ОРГАНІЗАЦІЇ В АМЕРИЦІ, ДЕ ЖИТТЯ Й ВІДНОСИНИ КРАЩІ, ПРИЧУДУТЬ ПО МІРІ СИЛ СВОЇХ, З ПОМОЧІЮ, МОЖНА БУДЕ ОСЯГНУТИ УСПІХУ У ВСІХ ЗАПОЧАТКОВАННЯХ І СТУДЕНТСТВО НАШЕ В НІМЕЧЧИНІ НЕ БУДЕ ПАДАТИ ПІД ТЯГАРЕМ НУЖДИ ВІД ХОРОБ ТА ЗМОЖЕ В НАСТУПНІЙ ЗИМІ ПРОДОВЖУВАТИ ПОЧАТІ СТУДІЇ.

ДОПОМОЖІТЬ НАШИМ СТУДЕНТАМ У НІМЕЧЧИНІ! ДОПОМОЖІТЬ ВІДКРИТИ СТУДЕНТСЬКУ ХАРЧІВНЮ Й КАСУ ВЗАЄМНОПОМОЧИ! НЕ ЗАБУВАЙТЕ НА ХОРИХ СТУДЕНТІВ.

Управа Спілки Студентів-Українців у Німеччині.

Ластовецький Андрій, ст. фільософії, ГОЛОВА; Кожевників Петро, Ст. Інжинерії, реф. екон.; Ганилевич Коеть, Ст. Інжинерії, секретар.

ВСЯКІ ЖЕРТВИ МОЖНА ТАКОЖ ПЕРЕСИЛАТИ ЧЕРЕЗ Т-ВО „УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ" в Ню-Йорку.

30 East 7th St., New York, N. Y.

ДОРОГІ КНИГИ.

На ліцитації книжок у Лондоні платять збирачі незвичайно високі ціни за ріжні старі і рідкі книги. На ліцитації бібліотеки графа Кейрісферда продано протягом пів години 19 дорогоцінних томів за 35.000 фунтів стерлінгів. Між тими книжками є і прегарна біблія — колись власність кардинала Мазарена. Її купив антиквар Розенбах у Филаделфії за 9.500 фунтів стерлінгів. Він також купив латинську біблію з року 1462 за ціну 4.800 фунтів стерлінгів. „Знамениті гадки великих фільозофів" видання славного англійського друкаря і накладника Кертена продано за 2.200 фунтів стерлінгів.

ХТО ЖИЄ ДОВШЕ, АБСТИНЕНТИ ЧИ ПЯНИЦІ?

Статистика цікава наука, і з неї можна витягнути ріжні заключення. Та деколи трапляється, що вона доказує зовсім противне від цього, чого шукала. Так одна анкетна комісія в Англії, хотіла сконстатувати пересічну старість цих, що не пють алькоголю взагалі, цих що пють помірковано і вкінці тих, що пють богато, — дійшла до таких незвичайних вислідів: 1) ці, що не пють алькоголю, жиють пересічно пятьдесять літ і 22 дни; .) ці що пють помірковано, жиють шістьдесять три роки і 13 днів; 3- ці, що пють непомірковано, але не так, щоби аж упитися, жиють 59 літ і 67 днів. 4) Пяниці із призвичаення (налогу) жиють пятьдесять сім літ і 59 днів; 5) непомірковані пяниці з пристрасти пятьдесять три роки і 13 днів. Отже згідно з цією статистикою є все ліпше пити, як не пити, за виїмкою останньої категорії, що вже є патольогічна. Найдовших літ доживають ці, що пють помірковано.

З ТЕАТРУ ФАБРИКА ЦИГАР.

Сумні часи настали і для святинь штуки. Доказом цього може бути пр. факт, що театр у Штутгарті (в Німеччині), який тішився незвичайною артистичною маркою, що істнує вже чверть століття — закупило одно тютюнове підприємство і перемінило в фабрику цигар.

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЙОКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

ТРЕТИЙ ТОМ.

(57)

„А я побоююсь противного," промовив граф Стефан; „я гадаю, що Іван полишить тепер вас сидіти, подякує за приязнь і ніколи більше не переступить через наш поріг."

„Ах! цеї дурниці він не зробить, ставлю сто проти одного!"

„Але спочатку заплатіть мені програну тепер заставу."

Барон Едвард схопився за кишеню, але ранійше ніж він витяг листівник, йому прийшла щаслива думка.

„А що, коли Геза та иньші секунданти грали лише перед нами комедію? Вони вигадали для нас гарну байку, і нарешті двобій цілком не відбувся, а противники помирились і приходять тепер з сніданку, де текла не кров а шампанське."

„Коли ти не віриш цьому, то їдь до Салісти. Мій повіз стоїть внизу. Іди і переконайся!"

Барон Едвард кинувся геть; тимчасом прийшов граф Едмунд від дам нагору. Він запитав куди поспішає Едвард.

„Він не вірить тому, що оповідає Геза."

„Тоді Гезі повелось так-же з вами, як мені з дамами. Вони не вірили мені також. Вони питають, де-ж Іван, коли йому нічого не сталося. Тойделінда лле сльози струмками і проклинає нас, бо ми напевно вбили Івана. Чорт знає яка, але одна з дам мусить бути закохана в Івана. Досі я знав це, але тепер я більш не знаю, яка це є."

Незабаром після цього вернувся барон Едвард.

Він не сказав нічого, але виняв лише листивник і заплатив заставу графу Стефану.

Це була дуже серйозна відповідь.

„Ну? ну?, як ведеться Салісті?" питали його.

„Він страшенно порубаний."

По цім кождий заплатив свою програну заставу.

Вони робили це з квасною міною. Най би краще лицар Магнет дістав цю рану на голові.

Тут прийшов Іван

Квасні обличчя повернулися раптом до нього з привітними усмішками і поздоровили його. Всі стискали йому по черзі руку.

Обличчя Івана було серіозне і лагідне.

Останній стиснув йому руку граф Стефан і промовив: „Я щиро радію бачити вас цілим."

Двоє молодих панів пробурмотіло один до одного за його спиною: „Йому легко радіти, бо при цій заставі він добре випорожнив наші гаманці." — Але не зважаючи на це тішилися також і ті, що програли. Все тішиться.

Може лише самий Іван ні.

„Я дякую сердечно за це дружнє співчуття", промовив Іван без патетичної деклямації. „А особливо я дякую вам, пане графе, за ласкаве принятте і привітну приязнь, якою ви відзначили мою незначну особу. Я з вдячністю завже згадуватиму про це. Я прошу майте і надалі цю ласку для мене, бо я прийшов тепер попрощатися. Завтра я іду до дому."

Граф моргнув оком барону Едварду, ніби він хтів сказати: чи я не казав цього!

І він жадним словом не постарався затримати Івана.

„Будьте певні," промовив він, стискаючи йому руку, „що я щиро вас ціню, і де-б ми не стрінулися колись, вважайте мене своїм старим приятелем. Най вас Бог благословить."

Але барон Едвард хтів дати цілком иньший напрям справі; він тримав міцно обома руками рамя Івана.

„З того нічого не вийде, що ти хочеш тепер втікати від нас. Такого доброго товариша ми не пустимо так легко, тим меньше тепер, коли ти є левом сезона. Ти не підеш звідси, тепер ти наш почесний голова."

Іван усміхнувся на це. Лагідний сарказм, тихий іронічний біль, мужеська гіркість лежали в цій усмішці і він промовив тихо до Едварда: „Я дякую товаришу за цю честь. Але я не надаюся на губернатора Баратарії. Для мене краще бути дома. Я іду осідлати свого Грізона і їду до дому."

(Хто переглядав Дон Кіхота, той згадає про жарти на острові Баратарії і про зворушуючу зустріч осла з своїм паном).

По цім він схилився перед цілим товариством і відійшов.

Граф Стефан не зважаючи на його опір проводив його рука об руку вниз по сходах до дверей Тойделінди. Останні слова Івана його не торкалися.

Коли він вернувся, він знайшов ціле товариство ще в тім неприємнім настрою, який викликала остання сцена.

„Але хто це був між нами," вимовив нарешті барон Едвард, „що зрадив йому цю вигадку з островом Баратарією?"

Всі дали йому чесне слово, що не робили цього.

„Най мене чорт візьме, коли не пан абат зрадив йому це!" промовив граф Геза.

„Але друзі, цей чоловік вгадує, коли йому навіть ніхто не говорить про це," сказав граф Стефан, „бо він вважає на все, лише не зраджує, що помітив щось."

„Я присягаюсь, що той піп наговорив йому про це."

Ми не присягаємося зовсім, але певно є те, що абат Самуель одержав перед декількома днями лист з Відня, в якім стояло: „що за дурниці робите ви там? Ти псуєш все! Цей Беренд мирить контесу з старим. Старайся, щоб він забрався звідти, бо він працює проти нас! — Фелікс."

„Так його ми звідси вигнали!" промовив граф Едмунд, того, щоб пішов геть; і тому він іде геть."

„Це так!" промовив граф Стефан, „але я предбачаю ще щось иньше; цей чоловік скаже там долі дамам, що він відходить, а твоя гарна кузина встане і підповість: Тоді ходім разом!"

„А! А!" почулись недовірливі оклики товариства, але Едмунд лише поруших плечима.

„Це справді можливо."

Едмунд подивився на иньших з міною Понтія Пилата. Тепер час — вчинок доконаний. Европа погодилась вже на більші здобуття. Коли чоловік, що не мав нічого окрім червоної сорочки, міг здобути обидві Сіцілії, чому не міг би чоловік в чорній сорочці дістати князівський маєток Бондавару?

Остаточно, що злого булоб в тім? Цей хлопець цілком добрий джентельмен. Він був солдат і з шляхетного походження. Його маєток межує з бондаварською посілістю? Він володіє майном в двіста тисяч гульденів, Ангеля одержить двадцять міліонів спадщини. Але коли небо полишить нашого дядька Теобальда жити ще десять років і коли він буде і надалі господарювати з таким успіхом, то може ще прийти до того, що маєткові відносини Івана і Ангелі будуть зрівнані. А щож торкається до титулу — то, коли міністерство буде поводитися з нашими шляхетськими привілеями і далі так, а селянська свита при парляментськім режімі буде ще й далі підниматися так в курсі, то я буду просити, щоб мене підвисшили до селянського стану?

Графині приняли Івана як інтимного знайомого в приватнім покою Тойделінди.

Війшовши до них він почував себе незвичайно ніяково. Блідість і вираз зворушення робили його тверді риси інтересними.

Тойделінда пійшла йому на зустріч і вже здалека простягнула до нього обидві руки і тепло стиснула його руку. Її уста тремтіли, голос не слухався її, вона старалась стлумити сльози, тоді вона мовчки кивнула Івану, вказуючи на місця біля столу, на мозаїці якого пишалась чудова китиця квітів з майоліки; Тойделінда сіла поруч нього на софі, проти нього сіла

Вона була одягнена сьогодня неавичайно просто, їй не впало навіть на думку встромити у волосся квітку, що їй иньшим разом було так до лиця. Вона була дуже серіозна і не піднимала своїх очей на Івана.

„Як же ми турбовалися за вас!" промовила нарешті Тойделінда, діставши знов спроможність говорити. „Ви не можете собі уявити, яку муку і страх відчували ми ці два дні."

Ангеля спустила очі. В цім словечку „ми" було склюнено і її.

„Я не вибачу собі цього ніколи, графине," промовив Іван, „оскільки я був також винний в цім хвильованню; спокута, яку я наклав на себе за цей свій гріх наступить також негайно. Завтра я іду на вигнання в долину Бонди."

„Ах!" зітхнула вражена графиня. „Ви хочете нас полишити? І що ви жочете робити в долині оБнди?"

„Я хочу провадити далі моє занедбане ремесло."

„Живете ви охоче в долині Бонди?"

„Я вам спокійний."

„Маєте ви там родичів?"

„Нікого."

„Господарство?"

„Скільки я сам можу про нього подбати."

„Може ви маєте знайомих, до яких вас тягне?"

„Лише моїх робітників і мої машини."

„Отже ви живете там як пустельник?"

„Ні, графине, пустельник живе самий."

„А ви?"

„Ми завжде вдвох, я і моя праця."

Графиня зібралась до урочистої відповіди.

„Пане фон Беренд! дайте мені руку! Лишайтеся тут!"

Іван підвівся з свого місця і низько вклонився.

„Ласка, яка промовляє вашими словами, лишиться для мене завжде приємним спомином; ваші слова доводять мені безмірність вашої добрости; приміть мою подяку за це."

„Отже як довго лишаєтеся ви тут?"

„До завтрашнього ранку," скава графиня."

„Ах!" промовила вона незадоволено, „коли я вам кажу, що ви повинні лишитися!"

(Дальше буде).

Клим Поліщук.

СУЧАСНА ЛЕГЕНДА СТОХОДУ*)

(Із подорожних вражінь).

...Він іде поруч мене, як казковий гном: малий, кремезний, і міцний, з трохи згорбатілою сід праці спиною і з моторошно загадковим лицем.

— Я все знаю... — каже він мені глухим голосом і розводить навколо себе руками, наче комарів розганяє.

— Знаєте?... — перепитую його й мимоволі зупиняюся.

— Знаю... Війна була... Бачив смерть, як вона зуби корою чистила... Вовки тоді повтікали... Медведі також зникли... Тільки я один зостався... Хто-ж инший може тут щось знати?...

Слухаю його й дивлюся на екран природи. Щось далеке в душі піснею дзвонить:

„Туман—яром, пшениченька—ланом, В одлині овес"...

Ось, зараз-же коло моїх ніг млиста смуга туману, праворуч шепчеться сїпле колосся пшениці, ліворуч сивіє овес, а просто чорна стіна мовчазного лісу, який затаєно дихає в моє лице міцним духом боровників, сироїжок та мухоморів, від чого я непомітно починаю пяніти й робитися байдужим до того, що росповідає мені мій дивний провожатий...

Я майже не знаю його, але коли йшов сюди, то мені казали:

— Ви-но тільки знайдіть Максима, а він сам усе роскаже і покаже!..

На мої цікаві запитання — хто він такий, чув одну відповідь:

— Чарівник. Родився з лісу, росте й гине з ним... Побачите...

І, ось, на узліссю, чорним привидом став він коло мене, весь загадковий і чудний, як загадковий і чудний сам сонний ліс передо мною. Чую, як говорить сїн про свою первісну мудрість і як дихає крізь сон суворий ліс, а сам безмовно і тривожно ловлю душею давний шепіт, який телеться туманом коло моїх ніг і залягає в колосках пшениці.

— Тут за річкою, як у могилі... — говорить Максим. — Ось перейдем через місток і буде ліс, як ліс...

А я думав, що це туман... — кажу я сонно й чую, як голос мій безвучно падає в якусь безодню.

— Хе-хе-хе... — сміється Максим задовольнено. — В цій річці половина Гавстрії пропало... Стоход називається...

— Стоход?!...

— Еге-ж!...

— Так тут десь могили по-

— Як які... — каже він за-

синні бути...

гадково і знову сміється: — Тут люди роскопують їх...

— Роскопують?!...

— Еге?ж!... Золоті, кажуть, могили... От, зараз і самі побачите...

Повільно переходимо через вузенький деревяний місток і входимо в ліс. Наче хтось чорну накинув нам на голову. Дерева зійшлися одне до одного й сплелися вітами в густий, непроглядний намет, на якому то сям, то там сяли діяманди далеких зір.

— Однак, я ледве що бачу... — сказав я.

— Нічого! — озсався він. — З непривички завжди так буває, але почекайте трохи... Я знаю, що зараз зійде місяць, а тоді все будете бачити...

Раптом між деревами щось зелено заясніло й до наших ніг упала яскрава смуга світла, неначе від прожектора. Я аж відступився трохи з несподіванки, але він схопив мене за руку і прошипів:

— Ц-ц-ціхо...

Насторожився, як хижий звір і, витягнувши вперед голову, став слухати. В затаєнім гомоні лісової пущі глухо й невиразно щось бубнило й скреготало, наче хтось когось бив кулаками у груди й трощив кости.

— Золота могила... Так є... — прошептав Максим і, не випускаючи моєї руки, швидко подався в пітьму.

Йдучи слідом за ним, я раз у раз спотикався об якісь корчі, але він наче й непомічав нічого. І враз, як із землі стала перед нами чорна постать когось невідомого. Стояв напружений і тривожний, як лісова осика, заміряючись на нас величезним заступом.

— Покиньте заступа і йдіть собі! — суворо промовив Максим.

— Як хочете... — покірно промовив невідомий. — Тільки жаль мені. Максиме, що ви такий недобрий... Всі можуть копати, а тільки я ні...

— Ви ще й балакаєте?! — приступис до нього Максим. — Глядіть мені, щоб часом не докопалися до чогось!... Ви-ж знаєте, що як я тільки захочу, так відразу зроблю вас гадиною, або звірем яким небудь!...

— Змилуйтеся! — простогнав невідомий чоловічена. — Жінка, діти в мене!...

— Еге-ж, жінка й діти, а сам і мертвім не даєш спокою!... Геть мені звідси, собако!... — закричав уже Максим на нього.

Той кинув заступа, зітхнув і зник між деревами, як сон, як тінь перехідна. Я нічого нерозуміючи стояв і дивився на глибоку яму, коло якої лежав невеличкий березовий хрестик. Великий срібний кружок місяця виринув між вітами дерев і на мить одну залив своїм сяйвом мене, загадкового Максима й пітьму чорної ями, на дні якої лежав великий залізний казан.

— Що се значить? — спитався я Максима, який стояв над ямою й уважно дивився на її дно.

Він тільки очима блиснув:

— Бачите, тут є одна така могила, яку вздовж цілого Стоходу всі шукають... Але ся могила инша... Теї незнайдуть...

— Що-ж то за могила така?...

— Страшна! — сказав він коротко. — Дуже страшна!...

— Цікаво... — промовив я, зазираючи в яму, де лежав казан. — Скраб якийсь, чи що?...

— Ніякого скарбу, а тільки одне страшне діло... — озвався він. — Сталося воно тієї темної осїнної ночі, як смерть покинула ліси і в степи подалася... Сам бачив її, як вона вийшла на узлісся, перебрила річку й пішла отим ланом, де тепер пшениця...

— Смерть бачили?! — здивуувався я. — Певне страшна?...

— Еге-ж, бачив!... — поважно хитнув він головою. — Тільки не так страшна вона, як страшне її діло, що вона вчинила тут на останку... Бачите тоді начеб-то скінчилася війна і всі стали розходитися — хто куди знав... Вийшов якось вечером зі своєї вовчої нори, в якій майже цілих три роки жив, став собі серед гущавини лісової тай слухаю собі, як то все роздазиться... Слухаю, а з душі наче камінь звалюється. — Ну, — думаю, — аж нарешті таки мій ліс заживе своїм справжнім життям!... Прилетять пташки, вернуться звірі й загомонить усе тихим гомоном Божої радости... Думаючи так, пішов лісом, щоб оглянути його... Йду й спотикаючися — то на гармату, то на скриню з набоями, які були покинуті на призволяще і так аж до сього місця прийшов... Чую, розмовляють двоє. Дивлюся й бачу двох московських жовнірів, як вони яму копають... Потім поклали туди ось оцього казана, засипали й виершили, а зверху березового хреста поставили, як на справжній могилі. Скінчивши роботу, простягли один до одного руки і страшно заговорили:

— Присягни над сим хрестом, що сам не відкопаєш! — сказав один.

— Присягни ти ранійш! — озвався другий.

— Ні, ти присягни!...

— Ні, ти...

І враз, одночасно, гримнуло два вистріли й обидва покотилися по землі, звиваючись від смертельного балю. Прикро й недобрі стали мені від сього і я побіг ген із лісу, але на узліссє зупинився... Тут якраз виходила із лісу смерть... Була стара й нікчемна, але йшла бадьоро...

— Почекайте! — перебив я його. — А що-ж сталося з тими двома жовнірами?...

Максим байдуже махнув рукою:

Ішли на другий день другі жовніри, знайшли їх коло дієї могили й поховали... Он, дивіться, могилки їх!...

Дійсно, в декількох кроках від нас, я побачив два невеличких соснових хрестики. Підійшов до одного, засвітив сірничка й прочитав, вирізаний цезориком, короткий напис: — „Много лі челавєку нада"...

— Дивний напис... — подумав я про себе й цікаво нахилився до другого хреста.

„...Ко твоїм воспользуемся"... — говорив другий напис.

— Не знаю я, що там таке написано, і не цікавлюся тим.. — заговорив коло мене Максим. — Тільки знаю добре, що ті жовніри, поховавши нещасливців, роскопали отсю могилу, знайшли казана, забрали все, що тільки було там, а потім засипали і, навіть, знову для чогось отого березового хрестика поставили на ній...

— Ну, а сей, що роскопував її, хто він такий?

— Хто?! — глянув на мене Максим. — Один із тих злидарів, що ще й досі в землянках сидять та Золотої могили шукають... Богато їх тут є, але дарма все... Копають і копають, але не знайдуть... Скільки-то вже з них натрапило на всяке нещастя, через оту могилу, але її самої ніяк проте не знайдуть... Я тільки знаю де вона, але мені не потрібно її зачіпати, бо вона свята й українська... Як ішли Поляки, то наше військо в ній державний скарб закопало, а чернець із Київського Печерського монастиря страшним закляттям його припечатав, щоби, значиться, ніхто й руки не смів простягти до нього, заки вільної України не буде!...

— А ви мені не могли-б її показати? — спитався я. — Цікаво, як вона виглядає...

— Нічого цікавого... — ворожо якось пробурмотів він. — Я сам її ніколи не бачив, хоч добре знаю, де вона саме... На що мені бачити її, коли я можу бути такий самий, як і сі, що шукають... А так, я хоч маю право лякати їх та гонити...

Раптом нагнувся до ями й закричав:

— О, я так і знав, що порожньо тут!...

Витягнув покинути заступом порожнього казана й шпурнув ним у кущі:

— Хай собі вивітрюється!... Досить йому в землі тліти та злидарів дратувати!...

Огниста блискавка розрізала небо і слідом за тим над лісами прокотився могутній регіт грому.

— Ну, от і доблукалися... — простягнув Максим, дивлячись на небо. — Забалакалися, як попи на проповіді, а Бог собі своє діло знає... Бач, як свариться!... Десь недобре щось від землі чує...

І незвертаючи на мене ніякої уваги, схопився й пішов просто кудись у пітьму. І спочатку пробував було наздогнати його, але новий удар грому, від якого затріщала столітня, заставив мене стати під гильчастого дуба й так завмерти...

Десь із далека летіло щось кридате. За хвилину воно вже було над моєю головою. Сонний ліс тріпотався сполоханим орлом. Темінь насунула ще ближче й налягла на самі груди, що важко було дихати. Із-за дерев раз у раз спалахували блискавиці і тоді з пітьми виринали ряди білих привидів з роспостертими руками, які грізно насували просто на мене, від чого мені робилося моторошно і я ще тіснійше прилипав до „свого" дуба, під вітами якого було так затишно.

— Чуєте як страшно земля стогне? — раптом почулося коло мене.

Я здіргнувся.

— Ви(Максиме? — спитався.

— Еге-ж, я самий! — озвався він. — Бігав хмару, одвертати, щоби бурелому не було...

— І одвернули?!...

— А ви думали, що як?! здивовано повернувся він до мене — То-ж для того я й вртівником тут, щоб оберігати!...

— Ну, як так, то ви дуже добрий вартівник! — сказав я лагідно — Надіюся, що ніхто так не зможе вартувати, як ви...

— Ех, мій батько це не такий був!... Дід ще ліпший!... Прадід з лісовиками відьмарський сабаш розганяв і гайдамакам дорогу показував, як що вони коли блудили тут, а я так собі, аби то... Ліс знаю і все, що в лісі, також знаю, але загубив я чари всякі, навіть ті, що мій батько знав... От, стріну кого за яким збитком, так тільки налякаю, а сам щоб і хотів йому щось таке зробити, так не можу... Добре ще хоч те, що батьківська слава ратує...

Зіщулився й затих, наче замислився. Блиснула блискавка й освітила його зігнуту постать і звернене до неба лице, по якому котилися з очей великі сльози.

— Не тужіть! — озвався я. — Не все те, що минуло, варте таких щирих сліз...

— Ой, не кажіть! — промовив твердо. — Як-би так я вмів чарувати, то ви знаєте, що-б я робив?...

— А що саме?

— Ти-ж я отих жовнірів, що один другого застрілили, поробив-би вовкулаками!...

— Ну, а того, що сьогодня ми сціткали?...

(Конець буде).

*) Стоход — ріка на Волинському Поліссі, на берегах якої у 1915-16 р. відбувалися найстрашніші битви. — Автор.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МЕКАДУ, ПА. Бр. Св. Духа, від. 7 повідомляє, що звичайний мітинг відбудеться о годині 2.30 попол. в неділю, 16. вересня в церковній гали при Вест Блейн ул. Проситься всїх членів прийти на мітинг на час і заплатити свої місячні вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Когут, предс.; П. Пухир, секр.

ОРМРОД, ПА. Бр. св. о. Николая, від. 124 повідомляє, що річний мітинг відбудеться о годині 6.30 вечером в суботу, 15. вересня в парохіяльній гали. На порядку нарад справоздання касове, вибір уряду і инші справи. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 1.50 дол. — Г. Патрайко предс.; Д. Бала, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 342 повідомляє всїх своїх членів, що надзвичайний мітинг відбудеться о 7. годині вечером в понеділок, 17. вересня в церковній гали. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься довгуючих членів аби вирівнали свої належитости, бо в противнім разі будуть виключені з товариства і з У. Н. Союза. Обовязком всїх членів явитись на мітингу. — М. Скочипец, предс.; І. Маркович, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Українська Січ, від. 282 повідомляє своїх членів, що з причини що в неділю, 16. вересня, в котру ми мали мати мітинг, відбудеся загальне віче в Сиракюз, тому місячний мітинг відложено на неділю, 23. вересня, точно го дині 3. попол. Всїх членів і членкинь прошу до сего застосуватись і загально зійтись, позаяк на порядку дневнім маємо богато важних справ до полагодження. — Т. Пиндус, предс.

ПАСАЇК, Н. ДЖ. Повідомляється членів тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 16. вересня о годині 2.30 попол. під ч. 148 Гоп Евню. Проситься всїх членів прибути на мітинг, бо суть важні справи до полагодження. — О. Свитак, секр.

Нова книжка.

ЖИДИ І НАРОДНЄ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ

Написав Михайло Тимофіїв.

Книжка обіймає 66 сторін 8-ки, видана у Відні, накладом видавництва Йоганбор. Ціна 40 центів, з пересилкою 45 центів.

Можна дістати в книгарні „Свободи".

ОСТОРОГА

До Обєднання надходять листи від громад і поодиноких громадян, з повідомленням, що они вислали комутам гроші, і не одержали досі жадної посвідки і писані другі листи не вертаються. Вони дальше жадають, щоби Обєднанне робило заходи для вияснення справи і одержало для них посвідки, що дана особа ті гроші одержала.

Канцелярія Обєдання зверталa вже кілька разів увагу наших громад на це, щоби не посилати жадних грошей на приватні руки, бо є ріжні обманці, які використовують щирість наших людий для свої особистої користи.

Тому Обєданання не бере і не може брати на себе жадної відвічальности за такі посилки, але ще раз звертає увагу всім громадам, що канцелярія Обєднання має злуку зі всіми організаціями, які потребують помочі і після своїх сил там посилає підпомогу. Посилати гроші зовсім не знаним людям, це є викидування гроша та ширеннем анархії в організованій допомозі.

Це повинні зрозуміти раз вже, щоби дальше не бути предметом обманства.

У нас повтаряється передвоєнна доба в Галичині, колито між народом ходили ріжні обманці, представляли себе архикнязем Рудольфом і вимангували гроші.

Коли даємо допомогу, даваймо організовано і помагаймо працювати організаціям. Вийдім вже з нашого сільського патріотизму і станьмо Українцями!

ХАЙ НЕ БУДЕ ДЛЯ НАС БЛИЗЬКИМ ЛИШ НАШЕ СЕЛО ЧИ ОДНОСЕЛЬЧАНЕ АЛЕ УКРАЇНА.

За всіма інформаціями звертайтеся до канцелярії Обєднання.

Обєднанне Українських Організацій в Америці.

136. С. 4. Ст. РУМ 608.

Філядельфія, Па.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує посади. Розуміючий добре свій фах, тенор, має 18-літну практику. Місце обійме від 1. жовтня. Котра парохія потребує доброго дякоучителя, прошу голоситись па адресу: **A. A., дякоучитель, c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 11-12

САМОТНИЙ МУЩИНА пошукує мешкання зі харчем при українській родині. Голоситися листовно до: **Wm. Chimick, 1637 N. 11th St., Philadelphia, Pa.** 11-12

УВАГА! Хто з читачів „Свободи" ще не дістав до сего часу від нас магазину з фотографіями, просимо сейчас прислати докладний адрес і 2 цнт марку, а отримаєте такий даром. Адресуйте: **LEON INSTITUTE, 131 W 39th St., New York City.** 09-16

НА ПРОДАЖ гросерня і бучерня в добрім положенню, межи своїми людьми. Спродаю по причині виїзду до другої місцевости. Ціна приступна. Хто хотівби купити, прошу голоситися до **J. E., 128 Chapel St., Newark, N. J.** 11-12

ПО НЕСПОДІВАНІЙ причині муситься продати бучерня і гросерня в добрім положенню за дешеву ціну. Голоситися під ч. **21 Jones St., Newark, N. J. Tel. Mulberry 6755.** 12-13